

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/
BM-II.059.1.30.2025.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 7540 z 24 stycznia 2025 r. Pana Posła Przemysława Witka „w sprawie wspierania bezdomnych”, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Na wstępie podkreślić trzeba, że do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, określonych w art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, z późn. zm.), należy udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym. Zgodnie z art. 48 tego aktu, osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania.

Formy wsparcia osób w kryzysie bezdomności określa art. 48a ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych, schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi oraz w ogrzewalni. Przywołany artykuł określa także definicje oraz warunki udzielania wsparcia w poszczególnych formach, tak aby umożliwić dostosowanie go do potrzeb beneficjenta. Z kolei art. 48b ustawy o pomocy społecznej dotyczy kolejnych świadczeń niepieniężnych, zaspokajających potrzeby w zakresie żywności i ubrania. Pomoc w postaci dostarczenia ubrania polega na zapewnieniu osobie potrzebującej odzieży, bielizny i obuwia. Ubranie powinno być odpowiednie do pory roku oraz potrzeb świadczeniobiorcy (właściwy rozmiar, dopasowane do płci).

Wsparcie w postaci dostarczenia żywności polega na organizacji przynajmniej jednego gorącego posiłku dziennie, w tym na zakupie posiłków dla dzieci i młodzieży przebywającej w szkole oraz na przyznaniu pomocy w formie rzeczowej w postaci produktów żywnościowych dla osoby lub rodziny. Pomoc doraźna albo okresowa w postaci jednego gorącego posiłku dziennie przysługuje osobie, która własnym staraniem nie może go sobie zapewnić.

Zgodnie z art. 106 ust. 1 ustawy, przyznanie świadczeń z pomocy społecznej przybiera formę decyzji administracyjnej. Świadczenia z pomocy społecznej są udzielane na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą świadczeniobiorcy lub jego przedstawiciela ustawowego; mogą być również przyznane z urzędu.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej uzależnione jest od wysokości dochodu. Kryteria dochodowe podlegają weryfikacji co 3 lata i uwzględniają wynik badań prognozy interwencji socjalnej. Od 1 stycznia 2025 r. kryterium dla osoby samotnie gospodarującej wynosi 1010 zł, natomiast dla osoby w rodzinie 823 zł. Obok kryterium dochodowego powinien wystąpić co najmniej jeden z powodów wymienionych w art. 7 pkt 2-15 ustawy o pomocy społecznej, np. niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba czy bezdomność.

Art. 106 ust. 2 ustawy określa katalog świadczeń niewymagających wydania decyzji, do których zalicza się udzielenie świadczeń w postaci: interwencji kryzysowej, pracy socjalnej, poradnictwa, uczestnictwa w zajęciach klubu samopomocy i klubu samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, miejsca w ogrzewalni i noclegowni, sprawienia pogrzebu, a także przyznania biletu kredytowanego. Nie jest to jednakże jedyny przepis przewidujący przyznanie świadczenia bez wydawania decyzji.

Art. 48b w ust. 5 wspomnianej ustawy dopuszcza odstępianie od zasady wydania decyzji administracyjnej w sprawie świadczeń z pomocy społecznej. Zgodnie z ww. przepisem pomoc w postaci niezbędnego ubrania i gorącego posiłku, przyznawana doraźnie dzieciom i młodzieży, a także w sytuacji kryzysowej występującej na skalę masową czy w przypadku wystąpienia klęski żywiołowej albo zdarzenia losowego, nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego i wydania decyzji administracyjnej, a wydatki poniesione na udzieloną pomoc nie podlegają zwrotowi. Oznacza to, że przy przyznawaniu pomocy nie będzie brana pod uwagę sytuacja dochodowa osób lub rodzin. Zastrzec przy tym należy, że organ działa w granicach swobody tylko w przypadkach określonych w art. 48 ust. 5. W pozostałych sytuacjach organ zobowiązany jest do przeprowadzenia wywiadu środowiskowego i wydania decyzji. Na taką interpretację wskazuje również treść [art. 106 ust. 1 i 2](#) ustawy. W katalogu świadczeń niewymagających wydania decyzji (art. 106 ust. 2) nie wymieniono pomocy w postaci posiłku ani ubrania (zob. I. Sierpowska [w:] Pomoc społeczna. Komentarz, wyd. VI, Warszawa 2023).

Ponadto wskazuję, że Rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028 przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy przyjmującej formę posiłku, zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Program ma charakter całoroczny. Jego głównym założeniem jest zapewnienie pomocy zarówno dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji, jak i osobom starszym, niepełnosprawnym i o niskich dochodach.

Ze środków przekazywanych w ramach programu gminy udzielają wsparcia w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy, wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 200% kryterium, o którym mowa w art. 8 ww. ustawy, tzn.:

- dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej,
- osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej

Kryteria dochodowe określone w ramach programu wynoszą, od 1 stycznia 2025 r., 2020 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 1646 zł w przypadku osoby w rodzinie.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko nie spełnia wymagań, dyrektor placówki do której uczęszcza informuje właściwy ze względu na miejsce zamieszkania podopiecznego ośrodek pomocy społecznej lub centrum usług społecznych o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku. Przyznanie takiej pomocy, w przypadku przyjęcia przez gminę odpowiedniego programu osłonowego (art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej) nie wymaga wydania decyzji administracyjnej i ustalenia sytuacji rodzinnej dziecka lub ucznia w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego. Pomoc ta ma charakter doraźny.

Pragnę zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 2 ust. 1 ww. ustawy, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zasada subsydiarności wyrażona w tym przepisie oznacza, że pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia ich niezbędnych potrzeb. Instytucja ta ma zatem charakter pomocniczy i stanowi dopełnienie świadczeń prawnie zabezpieczonych przez inne systemy. Osoby ubiegające się o pomoc z systemu pomocy społecznej powinny, w pierwszej kolejności, skorzystać z innych uprawnień, z własnych zasobów majątkowych (pieniężnych i niepieniężnych) oraz z własnych możliwości działania.

Podkreślam, że przedstawione wyżej regulacje umożliwiają zapewnienie posiłku w sytuacji wymagającej tego rodzaju natychmiastowego wsparcia. Pomoc jest udzielana doraźnie, bezzwrotnie, bez konieczności przeprowadzania wywiadu środowiskowego i wydania decyzji administracyjnej, tym samym bez konieczności spełnienia kryterium dochodowego określonego w art. 8 ustawy o pomocy społecznej.

Informuję ponadto, że w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej powołano Zespół ds. Reformy Systemu Pomocy Społecznej. Zadaniem członków zespołu jest weryfikacja dostępności świadczeń i usług społecznych, analiza sytuacji pracowników systemu pomocy społecznej, ocena funkcjonowania instytucji całodobowych oraz ich finansowania i opracowanie propozycji zmian prawnych i innych rekomendacji. Działania te doprowadzą do integracji różnych form wsparcia i współpracy pomiędzy instytucjami państwowymi, samorządami, organizacjami pozarządowymi oraz lokalnymi społecznościami, co przyczyni się do zwiększenia skuteczności realizowanych działań pomocowych.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Katarzyna Nowakowska

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/